

આદરણીય અધ્યક્ષશ્રી,

આપણી સૌની ગુણવંતી ગુજરાત ભૂમિના પ્રતિનિધિ તરીકે આ સન્માનનીય ગૃહ સમક્ષ ફરી એકવાર અંદાજપત્ર રજૂ કરવાની મને જે તક મળી છે, તે માટે હું આપ સૌનો આભારી છું. મારા માટે આ ગૌરવની ક્ષણ છે. સાચું કહું તો આપણને સૌને એ વાતનું ગૌરવ હોવું જોઈએ કે આપણે ઇતિહાસ રચાઈ રહ્યો છે તે સમયના સાક્ષી છીએ. આ ભવ્ય ઇતિહાસ છે ગુજરાતના અભૂતપૂર્વ ખમીરનો અને વિકાસનો. માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના કુશળ અને દૂરંદેશીપૂર્ણ નેતૃત્વ હેઠળ ગુજરાતની પ્રજાએ તમામ પડકારો, વિધનો, હતાશાઓને મ્હાત કરીને તમામ ક્ષેત્રે અભૂતપૂર્વ સિદ્ધિઓ હાંસલ કરી છે, જેની નોંધ માત્ર ભારતમાં જ નહીં, વિશ્વમાં પણ લેવાઈ છે.

ભારતનું બંધારણ સંઘીય પ્રકારનું છે જેમાં આર્થિક માળખું કેન્દ્ર અને રાજ્યને જોડનારૂં હોય છે. કેન્દ્રની નીતિઓ અને યોજનાઓનો અભ્યાસ કરીને તેને અનુરૂપ આયોજન કરવામાં આવે તે રાજ્ય માટે ઉપકારક બને છે. આ વખતે કેન્દ્ર સરકારનું રેગ્યુલર બજેટ આવવાનું નથી પરંતુ માત્ર લેખાનુદાન થવાનું હોઈ, તથા નવું બજેટ નવી રચનાર સરકાર રજૂ કરનાર હોઈ આ તબક્કે એની નીતિ-રીતિ સંબંધમાં પણ માત્ર અનુમાન જ થઈ શકે. કેન્દ્ર સરકારના આયોજનો અને યોજનાઓ પ્રત્યે બારીકાઈથી નજર રાખવાની ગુજરાત જેવા વિકસિત રાજ્યને જરૂર હોય છે. આ સંજોગોમાં કેન્દ્રમાં નવી રચનાર સરકાર નવું બજેટ રજૂ કરે ત્યાં સુધી રાહ જોઈને જ ગુજરાતનું બજેટ તૈયાર કરવું જોઈએ એવા સ્પષ્ટ ખ્યાલ સાથે અમે લેખાનુદાન લઈને આવ્યા છીએ.

અર્થતંત્રના સતત નકારાત્મક વલણોની વચ્ચે ગુજરાતે ઘબકતા અર્થતંત્રનો અહેસાસ કરાવીને ગુજરાતની શક્તિઓનો પરિચય સમગ્ર વિશ્વને કરાવ્યો છે. વિશ્વના અન્ય દેશોની જેમ ભારત પણ મંદીના અભૂતપૂર્વ દોરમાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે. આવા નબળા, નકારાત્મક અને ચારેય તરફથી આવી રહેલ સંકટોથી ઘેરાયેલ આર્થિક પરિસ્થિતિઓની વચ્ચે ગુજરાતે પોતાની આગવી વ્યૂહરચના અને નીતિ-રીતિની મદદથી રાજ્યને એક ઘબકતો, ઘમઘમતો આર્થિક પ્રવૃત્તિઓનો ટાપુ બનાવી દીધો છે. ગુજરાતના વિકાસનું મોડેલ સફળતાની દરેક કસોટીમાંથી સાંગોપાંગ પાર ઉતર્યું છે.

દશમી પંચવર્ષીય યોજનાનો આર્થિક વિકાસદરનો દેશનો લક્ષ્યાંક ૮% હતો, તેની સામે દેશે ૭.૮% સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરેલ છે, જ્યારે ગુજરાતે દશમી પંચવર્ષીય યોજનાના ૧૦.૨% ના લક્ષ્યાંક સામે ૧૦.૮૬% સિદ્ધિ મેળવેલ છે. એ જ રીતે અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજનામાં દેશનો આર્થિક વિકાસદરનો લક્ષ્યાંક ૯% છે, જ્યારે ગુજરાતના આર્થિક વિકાસદરનો લક્ષ્યાંક ૧૧.૨% રાખવામાં આવેલ છે, જે ગુજરાતના આર્થિક વિકાસનું સૂચક છે. અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજનાના પ્રથમ વર્ષ: ૨૦૦૭-૦૮ માં સમગ્ર દેશે ૯% આર્થિક વિકાસ દર હાંસલ કરેલ છે, તેની સામે ગુજરાતે ૧૨.૭૯% નો ધરખમ આર્થિક વિકાસ દર હાંસલ કરેલ છે. આમ દેશના વિકાસદર ઉપરાંત દેશના તમામ રાજ્યોના વિકાસદરમાં ગુજરાત અગ્રેસર છે અને દેશનો જે પણ વિકાસદર હાંસલ થયેલ છે, તેમાં પણ ગુજરાતનો સિંહફાળો છે. ગુજરાતની આ અભૂતપૂર્વ સિદ્ધિને લીધે આવા મંદીના વાતાવરણમાં પણ આપણો વિશ્વાસ વધુ મજબૂત બન્યો છે.

આ ધમધમતા અર્થતંત્રનો સૌથી વધુ ફાયદો સામાન્ય માનવીને રોજગારીરૂપે મળવો જોઈએ અને એમાં પણ ગુજરાતે અભૂતપૂર્વ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી છે. દેશમાં પ્રાપ્ત થયેલ રોજગારીના દરમાં ૫૦ ટકાથી વધુ યોગદાન ગુજરાતનું છે. વર્ષ ૨૦૦૭ માં એક લાખ એકાણું હજાર અને વર્ષ ૨૦૦૮ માં બે લાખ છવ્વીસ હજાર યુવાનોને રોજગારી પૂરી પાડી છે. ભારત સરકારના શ્રમ મંત્રાલય દ્વારા પ્રકાશિત થતા અહેવાલ અનુસાર છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં ગુજરાત રોજગારી ક્ષેત્રે પ્રથમ સ્થાને રહેલ છે અને સમગ્ર ભારતમાં જે રોજગારી અપાય છે તેમાં ૫૫ % હિસ્સો માત્ર ગુજરાતનો છે. ગુજરાતના ઝડપી ઔદ્યોગિક વિકાસ માટેનું એક મહત્વનું કારણ એ છે કે ગુજરાતમાં ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે શાંતિ અને સુમેળભર્યું વાતાવરણ છે અને આવી વાતાવરણ જાળવવામાં ગુજરાત રાજ્ય સમગ્ર દેશમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે.

એકવીસમી સદી ભારતની સદી બને એ પ્રત્યેક દેશવાસીની અને પ્રત્યેક સરકારની ઈચ્છા છે જેમાંથી કેન્દ્ર સરકાર પણ બાકાત નથી. પરંતુ કમનસીબી એ છે કે આજે હયુમન ડેવલપમેન્ટ ઈન્ડેક્સમાં દુનિયામાં ભારત ૧૩૨મા નંબરે ઊભું છે. આ પરિસ્થિતિને પલટવા માટે નક્કર દિશાના પ્રયત્નો આઝાદી બાદ તરત થવા જોઈતા હતા જે વર્ષો સુધી ન થયા. પરંતુ કોઈ આમાં પહેલ કરશે તેની પ્રતિક્ષામાં ગુજરાત ન રહી શકે. ગુજરાત સરકારે સામાન્યમાં સામાન્ય માનવીના જીવનધોરણમાં આમૂલ પરિવર્તન લાવવાનું અભિયાન ઉપાડ્યું છે. **શુદ્ધ હવા, પાણી અને ખોરાક, શિક્ષણ, આરોગ્ય અને આવાસ આ બાબતોને આપણે પ્રાથમિકતા આપી છે** અને આજે જ્યારે લેખાનુદાન માટે આવ્યા છીએ, ત્યારે પણ

વધુ વિશ્વાસથી આ દિશામાં અમે આગળ વધવા માગીએ છીએ. વનબંધુ કલ્યાણ યોજના હોય, સાગરખેડુ યોજના હોય કે શહેરી ગરીબ સમૃદ્ધિ યોજના હોય એનાં સુફળ મળવાના શરૂ થયા છે.

ગુજરાત અગાઉ વ્યાપારિક રાજ્ય તરીકેની ઓળખાણ ધરાવતું હતું, ધીરે-ધીરે ઔદ્યોગિક રાજ્ય તરીકે એણે વિકાસ કર્યો. પરંતુ માત્ર ઔદ્યોગિક વિકાસના ક્ષેત્રે જ ગુજરાત આગળ વધ્યું નથી, કૃષિ અને પ્રવાસન જેવા ક્ષેત્રમાં પણ ગુજરાતે નક્કર ભૂમિકા અદા કરીને તેમાં સફળતા હાંસલ કરી છે. નબળા વર્ગોના ખેડૂતોને ખાસ પ્રાધાન્ય આપીને કૃષિ, બાગાયત અને પશુપાલનના ક્ષેત્રે અનન્ય સિદ્ધિઓ હાંસલ કરેલ છે. આપણા દીર્ઘદ્રષ્ટા મુખ્યમંત્રીશ્રીએ **જળસંચય, જળસિંચન અને અત્યાધુનિક વૈજ્ઞાનિક ખેતી** એ ત્રણેનો સમન્વય કરીને છેલ્લા પાંચ વર્ષથી કૃષિ મહોત્સવ દ્વારા ગુજરાતને કૃષિ વિકાસના ક્ષેત્રે અગ્રેસર બનાવેલ છે. એના પરિણામ સ્વરૂપ રાજ્યનું કૃષિ પેદાશોનું ઉત્પાદન વર્ષ: ૨૦૦૭-૦૮ માં ૪૮,૦૭૦ કરોડ થયું છે. જે ખૂબજ નોંધપાત્ર સિદ્ધિ ગણાય. આ ઉપરાંત પરંપરાગત પાણીની અછત ધરાવતા આપણા રાજ્યમાં ડ્રીપ અને સ્પ્રિંકલર ઈરીગેશન પદ્ધતિ માટે સરકારી સહાય અને જનઆંદોલનનો સુભગ સમન્વય કરી બીજી હરિયાળી ક્રાંતિની શરૂઆત કરી છે. એના પરિણામે ૧૪ ટકા કૃષિ વિકાસદર ધરાવતું દેશનું એકમાત્ર રાજ્ય ગુજરાત બન્યું છે.

એક સમય હતો કે જ્યારે ગુજરાતમાં વાપીથી અંકલેશ્વર ગોલ્ડન કોરીડોરના આધારે રાજ્યના ઔદ્યોગિક વિકાસની ઓળખ કરાવીને તેનો એક શોકેસ તરીકે ઉપયોગ કરતા હતા. રાજ્યમાં છૂટાછવાયા ઔદ્યોગિક એકમો હતા. આવા તબક્કેથી ગુજરાતે તેની વિકાસયાત્રા શરૂ કરી અને ગુજરાત ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશનના માધ્યમથી ઈન્ડસ્ટ્રીયલ એસ્ટેટ્સ સ્થાપીને ઔદ્યોગિક વિકાસમાં સારો એવો વિકાસ હાંસલ કર્યો. એમાંથી આગળ વધીને રાજ્યે સ્પેશ્યલ ઈકોનોમિક ઝોન (SEZ) સ્થાપવાની ઝડપભેર કાર્યવાહી કરી અને આજે ૬૦ જેટલા SEZ ને મંજૂરી આપવામાં આવેલ છે. **જોતજોતામાં ગુજરાત દેશનું પહેલું એવું રાજ્ય બન્યું કે જે હવે સ્પેશ્યલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ રીજીયન (SIR) સ્થાપીને ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે મોટી હરણફાળ ભરી રહ્યું છે.** જેઓ વિકાસને માપી શકે છે, એ સ્પષ્ટ તફાવત જોઈ શકે છે કે ક્યાં છૂટાછવાયાં નાનાંમોટાં કારખાનાં અને ક્યાં હજારો એકરમાં ઘમઘમતાં કારખાનાઓની હારમાળ.

માળખાકીય સુવિધાઓમાં, રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગોની સ્થિતિ સુધારવામાં કેન્દ્ર સરકાર તરફથી પણ ગુજરાતને જોઈએ તેવો ન્યાય નથી મળ્યો. ગુજરાતને નવા રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો પણ નથી મળ્યા તેમછતાં ગુજરાત એની વિકાસ યાત્રાને આગળ ધપાવવા માટે ઝડપભેર પોતાનાથી બનતા પ્રયત્નો કરી રહ્યું છે. જેના ભાગરૂપે જંગલોમાં રહેતા આદિવાસીઓના ઝૂપડા સુધી રસ્તાઓ લઈ જવાનું એક સાહસપૂર્ણ કદમ ઉઠાવવાની વિચારણા કરી છે. આને લીધે આઝાદીના ૬૦ વર્ષોથી રસ્તા માટે તડપતા આદિવાસીઓ એના ગામના પાદર સુધી રસ્તો પહોંચવાને લીધે વિકાસની યાત્રામાં ભાગીદાર બની શકશે. રાજ્યના ઝડપી સર્વાંગી વિકાસ માટે ગામથી નેશનલ હાઇવે સુધીના રસ્તાઓનું જોડાણ જરૂરી છે. આ કામગીરીને સરકારે અગ્રીમતા આપી છે. ભારે ચોમાસામાં ટાપુ બની જતા ગામોને બારમાસી રસ્તાનું જોડાણ આપવાની કામગીરી શરૂ થઈ છે. જ્યાં વાહનોની અવર-જવર વધી છે તેવા રસ્તાઓનું અપગ્રેડેશન કરી ચાર માર્ગીય અને છ માર્ગીય રસ્તાઓ બનાવવાની કામગીરી શરૂ કરી છે.

પાણી પીવાનું હોય કે સિંચાઈનું, જળનું જીવનમાં અનેરું મહત્ત્વ છે. એક કરતાં વધુ રાજ્યોની સિંચાઈની યોજનાઓને રાષ્ટ્રીય યોજનાઓમાં સ્થાન મળ્યું. પરંતુ કોઈને કોઈ અગમ્ય કારણોસર નર્મદા યોજનાને રાષ્ટ્રીય યોજનાનો દરજ્જો આપવાથી વંચિત રાખવામાં આવી. રાષ્ટ્રના વિકાસમાં આગળ ધપવા માટે મહારાષ્ટ્ર અને કેન્દ્ર સરકાર જો સક્રિય અને સકારાત્મક સહકાર આપે તો નર્મદા યોજનાનું અધૂરું કામ વધુ ઝડપથી પૂર્ણ થઈ શકે અને તેનો લાભ સમગ્ર દેશને મળી શકે. ગુજરાતનો ખેડૂત નર્મદા યોજના થકી ગુજરાતને નંદનવન બનાવવા થનગની રહ્યો છે. આપણે આશા રાખીએ કે આવનારા દિવસોમાં ગુજરાતનું આ સપનું સાકાર કરવામાં કોઈ આડે નહિ આવે.

હ્યુમન ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડેક્સ (માનવ વિકાસ સૂચકાંક) ઊંચો લઈ જવા માટે આરોગ્ય અને તબીબી સેવાઓ ક્ષેત્રે ઉત્કૃષ્ટતા પ્રાપ્ત થવી જરૂરી છે. બાળક, માતા અને યુવાનો સમાજનો મહત્ત્વનો હિસ્સો છે. તેમના સુનિશ્ચિત ભાવિ માટે વિવિધ આરોગ્ય વિષયક યોજનાઓ અમલમાં મૂકી છે. ગત વર્ષ ૨૦૦૮માં "નિરોગી બાળ" વર્ષની સફળતાના પગલે રાજ્યમાં આ વર્ષે "**બાલસખા યોજના**" અમલમાં મૂકવામાં આવી છે. આ યોજના થકી સ્વૈચ્છિક સેવા સંસ્થાઓ અને ખાનગી બાળરોગ નિષ્ણાતો દ્વારા બીપીએલ કાર્ડ

ધરાવતા કુટુંબોના નવજાત શિશુઓને શ્રેષ્ઠ સ્વાસ્થ્ય સેવાઓ પૂરી પાડીને બાળ મૃત્યુદર ઘટાડવાનું મહત્વનું પગલું ભર્યું છે. ચિરંજીવી યોજનાને કારણે સંસ્થાકીય પ્રસૂતિ દરમાં ૫૪.૭ ટકાથી ૮૦ ટકા સુધીનો વધારો થયો છે. એટલું જ નહીં, શહેરી વિસ્તારોમાં આ દર ૮૫ ટકાએ પહોંચ્યો છે. આ યોજના હેઠળ ગરીબી રેખા નીચે જીવતાં પરિવારોની અઢી લાખ સગર્ભા મહિલાઓની હોસ્પિટલમાં સુરક્ષિત પ્રસૂતિ થઈ શકી છે.

આકસ્મિક તબીબી સેવાઓ નાગરિકોને ઉપલબ્ધ થાય તે માટે ઈમરજન્સી મેડિકલ સર્વિસીઝ એક્ટ ઘડવામાં આવ્યો છે. રાજ્યમાં આવી આકસ્મિક તબીબી સેવાઓ આપતી ૪૦૦ જેટલી "૧૦૮ એમ્બ્યુલન્સ વાન" અને મોટી સંખ્યામાં ટ્રોમા કેર યુનિટ્સ કાર્યરત કરવામાં આવ્યાં છે, જેના દ્વારા ૩ લાખ ઉપરાંત કેસોમાં વર્ષ ૨૦૦૮ દરમ્યાન આકસ્મિક તબીબી સેવાઓ આપવામાં આવી છે. આ પૈકી "૧૦૮ એમ્બ્યુલન્સ વાન" દ્વારા ૧૩ હજાર જેટલાં પ્રસૂતિના કેસોમાં પ્રસૂતા માતાને દવાખાના સુધી પહોંચાડવામાં આવી છે.

એવી જ મહત્વની બાબત છે ઊર્જા. ગુજરાત કે જેની પાસે હાઈડ્રો પ્રોજેક્ટની સંભાવના નથી, ફક્ત કોલસા જેવું બળતણ એ જ આધાર છે જે પ્રાપ્ત કરવા અનેક કઠીનાઈઓ વેઠવી પડે છે. આવા વિકટ સંજોગોની વચ્ચે પણ દેશને ઊર્જાના સંકટમાંથી બચાવવા માટે ગુજરાતે આગેવાની લીધી છે અને માત્ર ગુજરાતના જ નહિ, સમગ્ર પશ્ચિમ ભારતને ઊર્જા સંકટમાંથી બહાર લાવવા નોંધપાત્ર યોગદાન આપીને ગુજરાત અગ્રેસર રહી મહત્વનું પ્રદાન કરી રહ્યું છે. રાષ્ટ્રના માથાદીઠ વીજ-વપરાશ ૬૯૦ યુનિટની સામે ગુજરાતનો માથાદીઠ વીજ વપરાશ ૧,૪૨૪ યુનિટ છે, છતાં ગુજરાત તેની મળવાપાત્ર ૧૦,૪૧૭ મેગાવોટની સ્થાપિત વીજક્ષમતાથી પોતાની જરૂરિયાત સરળતાથી પૂરી કરે છે. ગુજરાતમાં ઉદ્યોગોમાં કે શહેરોમાં વીજકાપ મૂકવાની જરૂરીયાત ઊભી થતી નથી. રાજ્યના વીજળીથી જોડાયેલ તમામ ગામોમાં જ્યોતિગ્રામ યોજના હેઠળ વીજળી નિયમિત પૂરી પાડવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત, બિનપરંપરાગત ઊર્જાના ક્ષેત્રે સૂર્યશક્તિ અને પવનશક્તિથી ઊર્જા પ્રાપ્ત કરવા અંગેની નીતિ તાજેતરમાં જ ઘડીને આ ક્ષેત્રમાં વધુ મૂડીરોકાણ આકર્ષવામાં સફળતા મળી છે.

ગુજરાત વિકાસ પણ ઇચ્છે છે, સાથોસાથ પ્રકૃતિ સાથે સમન્વય પણ ઇચ્છે છે. પ્રકૃતિ સાથેનો સંઘર્ષ એ અમારા વિકાસનો માર્ગ નથી અને તેથી ગુજરાતે ગ્લોબલ વોર્મિંગ સામે બાથ લીડી છે અને ગ્રીન મુવમેન્ટને રાજ્યાશ્રય આપ્યો છે. દેશમાં ચેર (મેંટ્રોવ) નો વિસ્તાર ઘટી રહ્યો છે ત્યારે ગુજરાતે પબ્લીક પ્રાઇવેટ પાર્ટનરશીપથી ૯૩૫ ચોરસ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં ચેર વનસ્પતિનું વાવેતર કરેલ છે, જે દેશમાં બીજા નંબરે છે. ગત વર્ષે કાર્બન ક્રેડીટ મેળવવામાં ગુજરાત સમગ્ર દેશમાં અગ્રગણ્ય રાજ્યોની હરોળમાં આવી ગયેલ છે. પર્યાવરણ જાળવણીના ક્ષેત્રે માળખાકીય સુવિધાઓ ઊભી કરવામાં સમગ્ર દેશમાં ગુજરાત પ્રથમ સ્થાને છે. અત્યાર સુધીમાં ૨૫ જેટલા કોમન એક્સ્યુઅન્ટ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ અને ૮ જેટલી ટેકનિકલી સેફ્ટ હેઝાર્ડસ વેસ્ટ ડીસ્પોઝલ સાઇટ્સ ગુજરાતે બનાવી દીધેલ છે જેની કેટલાક રાજ્યોમાં શરૂઆત પણ નથી થઈ. આપનારા દિવસોમાં ગુજરાતની આ પહેલ દુનિયાના દેશોનું ધ્યાન આકર્ષે એવો અમારો વિશ્વાસ છે.

વૈશ્વિક મંદીના માહોલમાં પણ **૧૨ લાખ કરોડના એમ.ઓ.યુ., ૪૬ દેશોની હાજરી, ૬૦૦ ઉપરાંત વિદેશના પ્રતિનિધિઓ અને કુલ વીસ હજાર જેટલા ડેલીગેટ આશા અને ઉમંગ સાથે વાઇબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ ઇન્વેસ્ટર સમીટ, ૨૦૦૯ ના સાક્ષી બન્યા. ૮,૫૦૦ જેટલા સમજૂતી કરારો દ્વારા વિવિધ ક્ષેત્રોમાં થનાર મૂડીરોકાણથી પચીસ લાખ કરતાં વધુ નવચુવાનો માટે રોજગારીની તક ઊભી થઈ છે.** ઉદ્યોગ અને અર્થકારણની નાડ પારખનારાઓ ગુજરાતને પોતાની કર્મભૂમિ બનાવવા માટે થનગને છે, જેના મૂળમાં ગુજરાતની ઉદ્યોગ સાહસિકતા, આંતરિક શક્તિઓ તથા ઝડપી અને પારદર્શક વહીવટ ધરાવતું નેતૃત્વ છે. ગુજરાતના આર્ષદ્રષ્ટા મુખ્યમંત્રીશ્રીની દીર્ઘદષ્ટિથી ગુજરાતમાં મૂડી રોકાણકારોને ખેંચી લાવવાની વ્યૂહરચના આની પાછળની મહત્વની તાકાત છે. આ તાકાત છે **લો રીસ્ક, લો કોસ્ટ એન્ડ હાઇ એફીસીયન્સી એન્ડ ઘેટ ઇઝ ગુડ ગવર્નન્સ** જેણે આ ચમત્કાર સર્જ્યો છે. મંદીના વાતાવરણમાં ગુજરાતની આ ઘટનાએ દેશમાં એક નવી આશાનો સંચાર કર્યો છે. ટાટા ગ્રુપની **નેનો કારના** પ્રોજેક્ટને ગુજરાતમાં ખેંચી લાવવામાં આ તાકાત જ કામ કરી ગઈ છે. ગ્લોબલાઇઝેશનના જમાનામાં અર્થકારણમાં આયાત અને નિકાસનું મહત્વ

વધતું જાય છે. આયાત-નિકાસ એ આખોય વિષય ભારત સરકારનો છે, આપણે આશા રાખીએ કે કેન્દ્ર સરકારની ભવિષ્યની નીતિઓ આયાત-નિકાસના વ્યવસાયને રક્ષણ આપવા માટે કામચાલ નીવડશે. આ મુજબ થશે તો ગુજરાત જેવું રાજ્ય દેશના વિકાસમાં આર્થિક બાબતે આગળ આવીને હજુ વધુ યોગદાન આપશે.

મહેસૂલી કામગીરીના ક્ષેત્રે અનેક સુધારા કરીને સરળીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. પાવર ઓફ એટર્નીનું ફરજિયાત રજિસ્ટ્રેશન, નવી જંત્રીનું અમલીકરણ, બિનખેતીની પરવાનગીની પ્રક્રિયામાં સરળીકરણ, ફાઇનલ પ્લોટ પ્રમાણે મૂલ્યાંકન, પ્રમોલગેશન, તુમારોનો ઝડપી નિકાલ, હકકપત્રકમાં ફેરફાર નોંધો, નવી શરતમાંથી જૂની શરતમાં ફેરવવા જેવી બાબતોમાં સુધારા થવાથી ઘણી રાહત થઈ છે.

ગુજરાત સરકારે ઉદ્યોગોને અનુરૂપ અભ્યાસક્રમો, ટેકનિકલ સંસ્થાઓ અને નવી યુનિવર્સિટીઓ શરૂ કરી છે. ટેકનિકલ શિક્ષણના ક્ષેત્રે ગુજરાતને અગ્રીમ હરોળમાં લઈ જવા માટે ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ટેકનોલોજીની શરૂઆત કરી છે.

પ્રાથમિક શિક્ષણથી માંડી ઉચ્ચ શિક્ષણ સુધી કન્યા કેળવણીને ઉત્તેજન આપવું, ડ્રોપઆઉટ રેટમાં ઘટાડો, આરોગ્યની તમામ સેવાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવી, ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણની પ્રાપ્તિ માટે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું, રોજગારી માટે તાલીમ આપવી જેવા અનેક કાર્યક્રમો હાથ ધરાયા છે.

વૈશ્વિકરણના આ યુગમાં ટેકનોલોજી સાથે કદમ મિલાવીને ચાલવાનું દૃષ્ટિપૂર્ણ નેતૃત્વ ગુજરાતને સાંપડ્યું છે. છેવાડામાં છેવાડાના ગામડામાં રહેતો માણસ વિશ્વ સાથે જોડાય, ખેડૂતને એના ઉત્પાદનનો ભાવ જાણવા મળે, બાળકોને શિક્ષણ અને નાગરિકોને તેને જરૂરી પ્રમાણપત્રો અને સેવાઓ પોતાના ગામમાં જ ઉપલબ્ધ થાય તેવી પ્રોડબેન્ડ કનેક્ટીવીટીથી ૧૩,૬૯૩ ગામોને જોડવાની **ઈ-ગ્રામ વિશ્વગ્રામ યોજના** બારડોલી તાલુકાના ઐતિહાસિક એવા **હરિપૂરા** ગામેથી ત્રેવીસમી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૯ ના રોજ **નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝ**ની જન્મજયંતીના દિવસે માન. મુખ્ય મંત્રીશ્રીએ ગુજરાતની પ્રજાને સમર્પિત

કરીને ગુજરાતને વિકસિત દેશોની હરોળમાં લાવી મૂક્યું છે. ઇ-ગ્રામ વિશ્વ ગ્રામ યોજના 'Close User Group'માં દુનિયામાં પ્રથમ છે અને ઈન્ટરનેટ કનેક્ટીવીટી અંતર્ગત એશિયાનું સૌથી મોટું V-SAT નેટવર્ક છે.

ગુજરાતની સ્થાપનાની સુવર્ણ જયંતી તરફ આપણે આગળ વધી રહ્યા છીએ, ત્યારે પહેલી મે, ૨૦૦૮ ના રોજ ગુજરાતના પ્રથમ મુખ્યમંત્રીશ્રી ડૉ.જીવરાજ મહેતાના જન્મસ્થળ અમરેલી મુકામેથી શરૂ થયેલી **સુવર્ણ જયંતી સંકલ્પ યાત્રા** આજે એક સ્વયંભૂ લોકજુવાળ બની ચૂકી છે. જાન્યુઆરીના અંત સુધીમાં ૧૬૦ કરતાં વધુ નગરોમાં પહોંચેલ આ યાત્રાને ગુજરાતની પ્રજાએ લોકોત્સવમાં પરિવર્તિત કરી છે. સાડાપાંચ કરોડ ગુજરાતીઓ પોતાના વિશિષ્ટ સંકલ્પ થકી ગુજરાતની સુવર્ણજયંતીને અનોખી ભેટ આપી ગુજરાતને સર્વોચ્ચ સ્થાને સ્થાપિત કરવા કટિબદ્ધ બને તેવું માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીનું સ્વપ્ન આજે એક વાસ્તવિકતામાં પરિવર્તિત થઈ રહેલું જોવા મળે છે.

અનુસૂચિત જાતિ, જનજાતિ તેમજ વિકસતી જાતિના કલ્યાણની યોજનાઓ થકી આ નાગરિકોને સમાજના મુખ્ય પ્રવાહ સાથે જોડવા માટે રાજ્ય સરકાર કટિબદ્ધ છે. આ મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણ માટે શિષ્યવૃત્તિ, કન્યાઓને સાચકલ સહાય, ડૉ. આંબેડકર અને પંડિત દીનદયાળ આવાસ યોજનાઓ જેવી વિવિધ યોજનાઓ થકી મકાન સહાય, કુંવરબાઈના મામેરા જેવી યોજના થકી લગ્ન સહાય તેમજ વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ઉદાર સહાય આપવાની યોજનાઓ અમલમાં છે.

ગુજરાતની ૩૭% કરતાં વધુ જનસંખ્યા શહેરોમાં વસે છે. રાજ્ય સરકારે શહેરોના વિકાસને અગ્રિમતા અને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે અને એના ભાગરૂપે શહેરી ગરીબ સમૃદ્ધિ યોજના, બાજપાઈ નગર વિકાસ યોજના, નિર્મળ ગુજરાત યોજના, અમૃતધારા યોજના અને JnNURM યોજના, આ બધી યોજનાઓને સંકલિત કરી તમામ શહેરોનો સર્વાંગી વિકાસ થાય એ પ્રકારનું વૈજ્ઞાનિક રીતે આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. રાજ્યના શહેરોમાં પ્રથમવાર જનમાર્ગ (BRTS) નું પણ આયોજન રાજ્ય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે.

સમગ્ર દેશમાં રોજગારીના ક્ષેત્રે, ઔદ્યોગિક વિકાસના કે કૃષિ વિકાસના ક્ષેત્રે દરેક દષ્ટિએ ગુજરાતનો વિકાસ અદ્વિતીય રહ્યો છે. આ સિવાય રાજ્ય સરકારે સુરક્ષા અને આંતરિક સલામતીને પણ પૂરતું પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. પરિણામે અમદાવાદમાં થયેલા બોમ્બ વિસ્ફોટની કમનસીબ ઘટનાના માસ્ટર માઈન્ડ સૂત્રધારો સહિતના બધા જ ષડયંત્રકારોને વીસ દિવસની ટૂંકી સમયમર્યાદામાં ગુજરાત પોલીસે ઝડપી લઈ સમગ્ર દેશની અંદર વિશ્વાસનું વાતાવરણ ઊભું કર્યું છે. મુંબઈ પરના આતંકવાદી હુમલા પછી રાજ્ય સરકારે કોસ્ટલ સિક્યોરીટી માટે પણ પહેલ કરી એક **ઈન્ટીગ્રેટેડ કોસ્ટલ સિક્યોરીટી પ્લાન** તૈયાર કરી ભારત સરકારને મોકલી આપ્યો છે, જે અમલમાં આવ્યા પછી આપણો તટ પ્રદેશ પણ વધુ સુરક્ષિત થશે.

કેન્દ્ર સરકારે તેના કર્મચારીઓ/અધિકારીઓ માટે છઠ્ઠા પગારપંચનો સ્વીકાર કરેલ છે, રાજ્ય સરકારે પણ છઠ્ઠા પગારપંચનો મહદ્ અંશે સ્વીકાર કરેલ છે, જેને લીધે રાજ્યને આશરે રૂ. ૩,૦૦૦ કરોડનો આવર્તક બોજ પડશે અને પગાર તફાવતનો આશરે રૂ.૫,૪૦૦ કરોડનો બોજ પડશે.

રાજ્ય સરકારના વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮ના હિસાબો, વર્ષ ૨૦૦૮-૦૯ ના સુધારેલ અંદાજો અને વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ માટે લેખાનુદાનના અંદાજ મુજબ નીચે પ્રમાણેની એકંદર ખાધ-પુરાંત દર્શાવે છે. આ ત્રણેય બાબતોના પત્રકો આ સાથે રજૂ કરેલ છે.

૨૦૦૭-૦૮ નો હિસાબ

હવે હું ૨૦૦૭-૦૮ ના વર્ષની ખરેખર આવક અને ખર્ચની સમીક્ષા હાથ ધરીશ. વર્ષ દરમ્યાન ચોખ્ખી લેવડ-દેવડ ના કારણે રૂપિયા ૧૫૧૭.૯૪ કરોડની પુરાંત રહેશે તેવી ધારણા સુધારેલા અંદાજમાં હતી, પરંતુ ૨૦૦૭-૦૮ના વર્ષ માટેના હિસાબ ચોખ્ખી લેવડ દેવડના કારણે રૂપિયા ૧૧૩.૬૪ કરોડની પુરાંત દર્શાવે છે.

(રૂપિયા કરોડમાં)

		૨૦૦૭-૦૮ના સુધારેલા અંદાજ	૨૦૦૭-૦૮ના હિસાબ
(૧)	એકત્રિત ફંડ		
	મહેસૂલ આવક	૩,૪૯,૭૯.૨૦	૩,૫૬,૮૯.૮૫
	મહેસૂલ ખર્ચ	૩,૨૬,૩૯.૫૬	૩,૩૫,૩૯.૫૧
	મહેસૂલ હિસાબ પર ખાધ/પુરાંત	(+) ૨૩,૩૯.૬૪	(+) ૨૧,૫૦.૩૪
	મૂડીની આવક	૮૮,૮૦.૭૨	૮૯,૧૯.૫૭
	લોન અને પેશગીઓ વગેરે સહિત મૂડી ખર્ચ	૯૫,૦૨.૪૨	૯૧,૬૪.૦૭
	મૂડી હિસાબ પર ખાધ/પુરાંત	(-) ૬,૨૧.૭૦	(-) ૨,૪૪.૫૦
	એકત્રિત ફંડ (ચોખ્ખું)	(+) ૧૭,૧૭.૯૪	(+) ૧૯,૦૫.૮૪
(૨)	આકસ્મિક ફંડ (ચોખ્ખું)	--	(-) ૭.૪૪
(૩)	જાહેર હિસાબ (ચોખ્ખો)	(-) ૨,૦૦.૦૦	(-) ૧૭,૮૪.૭૬
	સરવાળો: ચોખ્ખી લેવડ-દેવડ (૧+૨+૩)	(+) ૧૫,૧૭.૯૪	(+) ૧,૧૩.૬૪

૨૦૦૮-૦૯ ના સુધારેલ અંદાજ

૨૦૦૮-૦૯ ના અંદાજમાં યોજ્ઞી લેવડ-દેવડ ના કારણે ખાઘ રૂપિયા ૮૭૬.૨૦ કરોડની થવાની ધારણા હતી, પરંતુ સુધારેલા અંદાજમાં યોજ્ઞી લેવડ દેવડના કારણે ખાઘ રૂપિયા ૨૫૮૩.૮૬ કરોડ થવાની ધારણા છે.

(રૂપિયા કરોડમાં)

		૨૦૦૮-૦૯ ના અંદાજ	૨૦૦૮-૦૯ ના સુધારેલા અંદાજ
(૧)	એકત્રિત ફંડ		
	મહેસૂલ આવક	૩,૮૨,૭૮.૧૨	૩,૯૬,૮૩.૫૩
	મહેસૂલ ખર્ચ	૩,૮૨,૨૫.૭૩	૩,૯૪,૧૪.૯૭
	મહેસૂલ હિસાબ પર ખાઘ/પુરાંત	(+) ૫૨.૩૯	(+) ૨,૬૮.૫૬
	મૂડીની આવક	૧,૦૭,૦૫.૮૭	૧,૦૫,૫૫.૭૮
	લોન અને પેશગીઓ વગેરે સહિત મૂડી ખર્ચ	૧,૧૨,૨૯.૪૬	૧,૩૪,૦૮.૨૦
	મૂડી હિસાબ પર ખાઘ/પુરાંત	(-) ૫,૨૩.૫૯	(-) ૨૮,૫૨.૪૨
	એકત્રિત ફંડ (યોજ્ઞું)	(-) ૪,૭૧.૨૦	(-) ૨૫,૮૩.૮૬
(૨)	આકસ્મિક ફંડ (યોજ્ઞું)	--	--
(૩)	જાહેર હિસાબ (યોજ્ઞો)	(-) ૪,૦૫.૦૦	--
	સરવાળો : યોજ્ઞી લેવડ-દેવડ (૧+૨+૩)	(-) ૮,૭૬.૨૦	(-) ૨૫,૮૩.૮૬

૨૦૦૯-૧૦ નો અંદાજ

સને ૨૦૦૯-૧૦ ના અંદાજ નીચે પ્રમાણે રૂપિયા ૧૫૩.૩૬ કરોડની એકંદર પુરાંત દર્શાવે છે.

(રૂપિયા કરોડમાં)

		૨૦૦૯-૧૦ ના અંદાજ
(૧)	એકત્રિત ફંડ	
	મહેસૂલ આવક	૪,૨૦,૭૩.૬૮
	મહેસૂલ ખર્ચ	૪,૨૦,૧૬.૪૨
	મહેસૂલ હિસાબ પર ખાધ/પુરાંત	(+) ૫૭.૨૬
	મૂડીની આવક	૧,૧૪,૭૩.૦૨
	લોન અને પેશગીઓ વગેરે સહિત મૂડી ખર્ચ	૧,૦૯,૮૦.૯૨
	મૂડી હિસાબ પર ખાધ/પુરાંત	(+) ૪,૯૨.૧૦
	એકત્રિત ફંડ (ચોખ્ખું)	(+) ૫,૪૯.૩૬
(૨)	આકસ્મિક ફંડ (ચોખ્ખું)	--
(૩)	જાહેર હિસાબ (ચોખ્ખો)	(-) ૩,૯૬.૦૦
	સરવાળો : ચોખ્ખી લેવડ-દેવડ (૧+૨+૩)	(+) ૧,૫૩.૩૬

આ વર્ષ માટેની માંગણીઓ વિચારવા માટે પૂરતો સમય ન હોવાથી ૩૧ મી જુલાઈ, ૨૦૦૯ સુધીના ચાર મહિનાની મુદત માટે લેખાનુદાનની દરખાસ્ત માનનીય સભાગૃહ સમક્ષ હવે પછી રજૂ કરીશ. જ્યારે ફેરફાર કરેલ અંદાજપત્ર રજૂ થશે ત્યારે આખા વર્ષ માટેની માંગણીઓની ચર્ચા કરવાની ગૃહને તક મળશે.

માનનીય સભાગૃહ સમક્ષ હું આ અંદાજપત્ર રજૂ કરું છું.
